

<http://www.economyandsociety.in.ua/journal-7/14-stati-7/549-koshelok-g-v-malishko-v-s>(дата звернення: 1.08.2019).

2. Серединська В.М. Загородна О.М., Р.В.Федорович. Економічний аналіз: навч. посіб./ за ред. проф. Р.В.Федоровича. Тернопіль: Астон, 2010. 416 с.

3. Спільник І.В., Загородна О.М. Аналітичне забезпечення управління власним капіталом. *Економічний аналіз*. ТНЕУ. Тернопіль: Економічна думка, 2011. Випуск 9, Ч.2. С. 370-379.

4. Янчева Л. М., Кашена Н.Б., Чміль Г.Л. Обліково-аналітичне забезпечення управління капіталом підприємств торгівлі: теорія та практика: монографія. Харків: ХДУХТ, 2016. 537с.

Сисосва І. М.

кандидат економічних наук, доцент

Балазюк О. Ю.

кандидат економічних наук, доцент

Вінницький навчально-науковий
інститут економіки Тернопільського
національного економічного
університету, м. Вінниця, Україна

СУТНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО АУДИТУ ТА ЙОГО РІВНІ

Інститут соціального аудиту на сьогодні не має чіткого нормативно-правового закріплення ні у вітчизняній, ні у міжнародній практиці. Однак питання, що є об'єктами дослідження соціального аудиту, визначені численними міжнародними актами та договорами, а також закріплені українським законодавством. Це, зокрема, питання захисту життя, прав і свобод людини, проблеми захисту довкілля, тощо [1, с.18].

Поділ соціального аудиту за рівнями, на наш погляд, дасть змогу краще його вивчити, зрозуміти і сприяти теоретичному та практичному застосуванню в Україні.

Зарубіжний соціальний аудит спирається значною мірою на правові норми, зафіксовані в ряді універсальних міжнародних договорів, що закріплюють основні соціально-економічні положення: Статут Організації Об'єднаних Націй (1945), Загальна декларація прав людини (1948), Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (1966), Заключний акт Ради але безпеки і співробітництва в Європі (1975) та ін. [6].

Суть соціального аудиту – це діагностика проблемних ситуацій, що виникають па підприємстві, в галузі або в регіоні, а також оцінка їх важливості, пошук шляхів їх вирішення та формування конкретних рекомендацій для зацікавлених сторін. Іншими словами, соціальний аудит – це аналіз чинників соціальних ризиків і вироблення пропозицій щодо зниження їх впливу [3].

Соціальний аудит є реальною системою діагностики соціально-економічних відносин на підприємстві, у галузі або в регіоні, а також аналізу ефективності діяльності органів виконавчої влади. Тобто соціальний аудит являє собою аналіз факторів розбалансованості соціальних критеріїв та розроблення пропозицій щодо зниження їх впливу і подальшої нормалізації. Згідно з концепцією, соціальний аудит – це спосіб всебічної і об'єктивної оцінки стану соціальних відносин на різних рівнях (корпоративному, муніципальному, галузевому, регіональному, національному), який дозволяє виявити потенційні загрози погіршення соціального клімату, розкрити резерви розвитку людських ресурсів (Рис.1).

Аудит відповідності включає такі напрями, як аналіз штатного розкладу; оцінку його обґрунтованості, наявності плану розвитку; оцінку відповідності посадових інструкцій кваліфікаційним характеристикам працівників; оцінку підбору і найму персоналу; аналіз реалізації плану кадрового росту; аналіз виконання програми підвищення професійної кваліфікації, вартості підвищення кваліфікації; аналіз облікового складу працівників за віковою, освітньою, статевою ознаками, природних втрат і його відповідність організації; аналіз умов праці і техніки безпеки; аналіз трудових відносин у колективі (аналіз конфліктних ситуацій, опору змінам, психологічна сумісність працівників, психологічний клімат), оцінку взаємодії організації зі службами працевлаштування, навчальними закладами, місцевими органами влади, конкуруючими організаціями. Аудит ефективності (аудит управління) оцінює відповідність методів внутрішнього управління організацією його цілям і можливості їх вдосконалення. Для вироблення і обґрунтування пропозицій аудитор повинен вивчити не тільки досягнуті результати, але й увесь спектр процедур, за допомогою якого вони були досягнуті. Аудит ефективності починається з аудиту процедур і відповідає на питання відповідності результатів і процедур внутрішнього контролю управління організацією поставленим цілям, наявності можливостей полегшення або покращення процедур управління для легшого досягнення поставлених цілей [4].

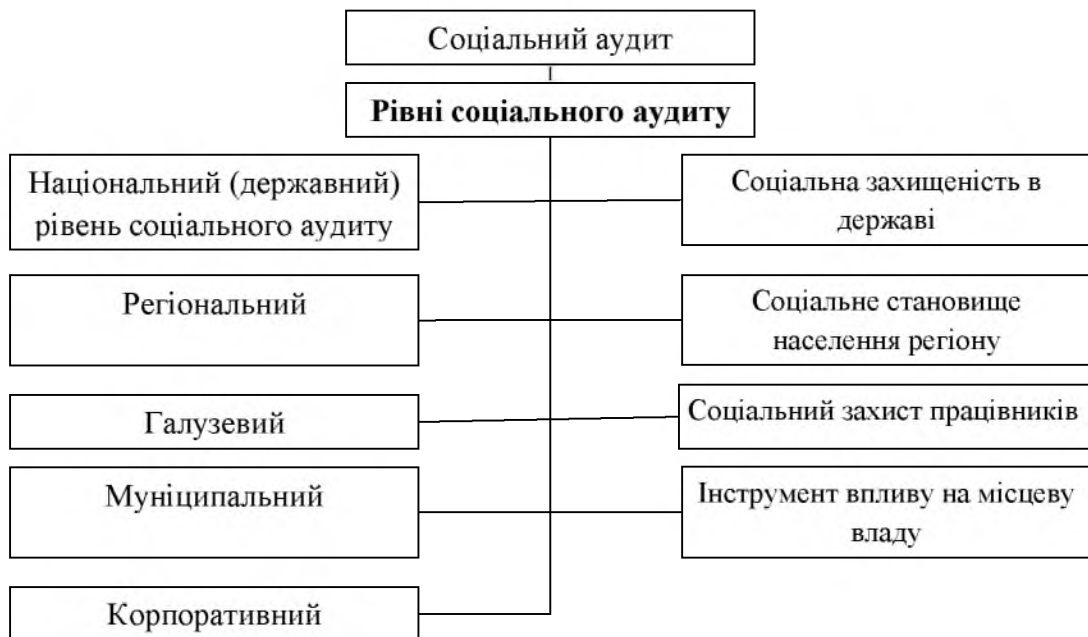

Рис. 1. Рівні соціального аудиту

Важливість «регіональної» складової соціального аудиту пояснюється, перш за все, тим, що на регіони лягає основна турбота про соціальне становище населення. Соціальний аудит дає можливість одержати об'єктивну і достовірну інформацію щодо соціального клімату на підприємствах і в організаціях регіонів, дозволяє виявити істотні і потенційно можливі соціальні ризики, сприяючи тим самим ефективному регулюванню соціальних відносин. Загальновідомо, що дотепер існує значна диференціація українських регіонів за рівнем життя, доходів, заробітної платні, умов праці, тому аудиторське обстеження дозволить об'єктивно оцінити соціальну ситуацію на територіях. Одночасно соціальний аудит дозволяє регіону добиватися більшої уваги з боку центру до своїх соціальних потреб і просуватися у бік затвердження соціальної справедливості.

Для бізнес-середовища соціальний аудит може стати інструментом впливу на місцеву владу (муниципальний рівень соціального аудиту), а також механізмом гарантій, який захищає від бюрократичного тиску та корупційної політики з боку окремих державних структур чи чиновників. До того ж соціальний аудит дає можливість моніторити внутрішньо-

організаційні відносини, створює умови для диверсифікації діяльності бізнес-структур, освоювати нові ринки технологій та збуту [5].

Для українського соціального аудиту в контексті посилення вимог до корпоративної соціальної відповідальності особливим предметом дослідження мав би стати людський ресурс, неефективність використання якого за останні чверть століття супроводжується думкою про політичну, кримінальну, матеріальну та моральну відповідальність посадових осіб на різних рівнях управління. Соціальний аудит є, насамперед, оперативною допомогою для управлінських кадрів з метою забезпечення ефективної реалізації соціальної політики, а вже згодом розглядається як метод підтвердження рівня корпоративної соціальної відповідальності.

Подальші дослідження з цієї проблематики доцільно проводити в напрямку розвитку нормативно-правової бази соціального аудиту, популяризації знань про нього і роз'яснення його важливості серед широких мас населення України і активного залучення цього населення до соціального аудиторського контролю, що дасть змогу значно підвищити соціальну свідомість українського народу та корпоративну соціальну відповідальність за долі нинішнього та наступних поколінь українців.

Список використаних джерел:

1. Дерій В.А., Саченко С.І, Бабій Л. Соціальний аудит в контексті вимог до корпоративної соціальної відповідальності. – Бухгалтерський облік і аудит. – Київ, 2016, Випуск №5, с.17-26.

2. Larysa Ivanchenkova, Inna Sysoieva, Julia Ratushna, Tetiana Kotenko, Nataliia Baistriuchenko, Yurii Melnyk. Optimization of the System of Monitoring the Effectiveness of Venture Investments. International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE) ISSN: 2277-3878, Volume-8 Issue-4, November 2019. P. 2145-2150.

3. Мазурик О. В. Соціальний аудит: теоретичні засади та технологія застосування в Україні : моногр. / О. В. Мазурик ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2013. – 315 с.

4. Сисоєва І.М., Балазюк О.Ю., Погріщук О.Б.. Сутність соціального аудиту, його параметри та методи.- Економіка та держава, 2019, Випуск №11.с. 46-49 http://www.economy.in.ua/pdf/11_2019/11.pdf

5. Чутчева О. Г. Соціальний аудит як інститут права соціального забезпечення / О. Г. Чутчева // Актуальні проблеми права: теорія і практика. – 2013. – № 26. – С. 40-46 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2013_26_7

6. Reclaiming the public sphere: problems and prospects for corporate social and environmental accounting / Glen Lehman [Electronic resource]. – Access regimen : <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1045235401904769>

Хаблюк О.А.

кандидат економічних наук, доцент

Яцишин С.Р.

кандидат економічних наук, доцент

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

СУТНІСТЬ АУДИТУ МАРКЕТИНГУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ

Важливим фактором ефективності бізнес-процесів у компаніях є наявність правильно налагодженої системи маркетингу, що дозволяє комплексно аналізувати зовнішню та